

**Nørrebroparken og Hørsholmparken
Udviklingsplan 2023**

UDKAST

Udkast

Nørrebroparken og Hørsholmparken
Udviklingsplan 2023
Oktober 2023

Projektledelse

Projektleder: Tine Scholkmann
Teknik- og Miljøforvaltningen

Rapporten er udarbejdet af

Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen v.
Tine Scholkmann, Projektleder, Kvalitet

Med bidrag fra medarbejdere i Teknik- og Miljøforvaltningen:

Emil Rosenstrøm og Anna Gerd Ellerbæk, Beplantningsudviklere, Kvalitet
Signe Dragenberg, Byrumsforvalter, og
Mathis Gallego-Pedersen, Byrumsforvalter, Kvalitet
Linnea Stern Fosdal, Landskabsforvalter og naturmedarbejder, og Cæcilie Gervin,
Natursagsbehandler, Vand og VVM
Barbara Heilmann Møgelmoose, Studentermehjælper, Kvalitet

Kort og grafisk tilrettelæggelse

Kort og grafisk tilrettelæggelse er udarbejdet af Tine Scholkmann
Teknik- og Miljøforvaltningen

Baggrundskort: Copyright Københavns Kommune

Fotos

Tine Scholkmann, Teknik- og Miljøforvaltningen

Publikationen

Kan downloades på www.kk.dk/publikationer

Tryk

KK Printpartner
Trykt på Svanemærket papir

INDHOLD

1. Indledning

2. Hovedformål for planperioden

2.1 Rekreative udviklingsmuligheder

2.2 Udviklingsmuligheder for landskab og natur

3. Administrative forhold

3.1 Beliggenhed og afgrænsning

3.2 Ejerforhold

3.3 Kort historisk rids

3.4 Fredningsforhold

3.5 Beskyttelseslinjer

3.6 Lovgivning

3.7 Kommunale planer og strategier

3.8 Retningslinjer for arrangementer, aktiviteter og benyttelse

3.9 Klimatilpasning

4. Analyse af området

4.1 Rumlighed, visuelle træk og barrierer

4.2 Bevægelsesmønstre og trafik

4.3 Interessenter og brugere

4.4 Funktioner og mødesteder

4.5 Vegetation

4.6 Biodiversitet – særlige dyre og plantearter

4.7 Invasive arter

5. Udviklingsmuligheder

5.1 Rekreative udviklingsmuligheder

5.2 Udviklingsmuligheder for landskab og natur

6. Bilag

Bilag 1 Nørrebroparken – Eksisterende forhold

Bilag 2 Nørrebroparken – Rekreative udviklingsmuligheder

Bilag 3 Nørrebroparken – Udviklingsmuligheder landskab og natur

Bilag 4 Hørsholmparken – Eksisterende forhold

Bilag 5 Hørsholmparken – Rekreative udviklingsmuligheder og udviklingsmuligheder for landskab og natur

Bilag 6 Handleplan Nørrebro- og Hørsholmparken

Bilag 7 Flagermus

1. INDLEDNING

Denne udviklingsplan for Nørrebroparken og Hørsholmparken er gældende fra 2023 og 5 år frem. Parkerne er fredede i henhold til Naturfredningslovens bestemmelser og med deklaration af 29.10.2009.

Udviklingsplanens formål er at sikre, at områderne forbliver parker og at opretholde og muliggøre en forbedring af deres rekreative, landskabelige og biologiske værdier. Desuden skal fredningen medvirke til at almenhedens ret til færdsel fastholdes og parkernes anvendelse til fritidsformål skal sikres.

Udviklingsplanen er et administrationsgrundlag, der fastlægger, hvilke pleje- og udviklingsinitiativer, der vil være hensigtsmæssige at gennemføre for at opfylde planens vision. Et grundlæggende vilkår ved udarbejdelsen af en udviklingsplan er, at der ikke følger økonomiske midler med til realisering af de mulige udviklingstiltag. Det er derfor ikke muligt at sige, om udviklingstiltagene kan realiseres og i givet fald hvornår. Midler til realisering kan også komme fra andre end Københavns Kommune, og der kan således med kommunens tilladelse godt realiseres tiltag, der finansieres og drives af eksterne parter. Visse initiativer kan/vil desuden kræve dispensation fra fredningen eller andre tilladelser for at kunne gennemføres. Udviklingsplanen er godkendt af Teknik- og Miljøforvaltningen.

Den primære målgruppe for udviklingsplanen er Københavns Kommunes medarbejdere, der skal anvende den som administrativt grundlag for forvaltningens arbejde. Her tænkes især på byrumsforvalterne i Parker, Kirkegårde og Renhold (PKR) samt medarbejderne i Byliv og Københavns Kommunes fredningstilsyn i Bygge-, Parkerings- og Miljømyndigheden (BPM). Den sekundære målgruppe er interessenterne, som fx lokaludvalget, foreninger, organisationer og andre, der har interesse i den nuværende og fremtidige anvendelse og udvikling af området.

Udarbejdelsen af en udviklingsplan er et samarbejde mellem interne og eksterne parter. En væsentlig samarbejdspartner og høringspart er parkbrugerrådet, som for denne plans vedkommende bestod af repræsentanter fra Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Handicap Forbund, Børne- og Ungeorganisationernes Sammenslutning, Nørrebro Lokaludvalg, Foreningen Hovedstadens Forskønnelse, Socialforvaltningen, Miljøpunkt Nørrebro, Ældrerådet, Nørrebro United, Foreningen af naboer til Nørrebroparken, AB Mercur og Cykelistforbundet.

Der er afholdt to parkbrugerrådsmøder i forbindelse med udarbejdelsen af planen. Ydermere har der været afholdt et parktræf i april 2019, som er et offentligt møde, hvor alle kan deltage og komme med input, her deltog ca. 20 personer. Stor tak til parkbrugerrådet for en meget engageret indsats!

Planen forelægges første gang Det Grønne Råd i København i september 2020. Herefter påklages den til Fredningsnævnet af Danmarks Naturfredningsforening på grund af den planlagte kunstgræsbane nord for den eksisterende. Samtidig sender Københavns Kommune en dispensationsansøgning for kunstgræsbanen til Fredningsnævnet. Fredningsnævnet behandler begge sager samtidig og godkender udviklingsplanen og dermed også kunstgræsbanen. Herefter påklages det til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som giver Danmarks Naturfredningsforening medhold. Kunstgræsbanen kan derfor ikke etableres.

Det Grønne Råds sammensætning kan ses på Københavns Kommunes hjemmeside og denne plan vil efter offentliggørelsen kunne downloades ligeledes på Københavns Kommunes hjemmeside www.kk.dk.

Udskast

2. HOVEDMÅL FOR PLANPERIODEN

Nørrebroparken og Hørsholmparken er lokalparker for borgerne omkring parkerne, de bruges blandt andet til afslapning, spil og leg, hundeluftning og gennemfart. Det overordnede formål med områdets udvikling er at skabe en god balance mellem rekreativ anvendelse og bevarelse og styrkelse af områdets naturværdier.

Udviklingsmulighederne gennemgås herunder samt i kapitel 5.

Udviklingsmulighederne i de orange bokse omhandler rekreative tiltag.

Udviklingsmulighederne i de grønne bokse omhandler tiltag for landskab og natur.

For listen af udviklingsmuligheder gælder at:

Tiltag markeret med * kræver en vurdering af, hvorvidt det kun kan gennemføres på baggrund af en dispensation fra fredningen.

Tiltag markeret med * skal vurderes konkret af BPM, når detaljer foreligger.

2.1 Udviklingsmuligheder

Rekreative udviklingsmuligheder

Gangsti i Hørsholmparken ved siden af cykelstien kan forsættes i Nørrebroparken
Hundegård ved Hillerødgade kan gøres mindre
Der kan udlægges stammer i hundegården i Nørrebroparken
Den nye hundegård kan deles op i flere rum
Der kan etableres vandpost ved bord/bænkesæt ved Stefansgade
Der kan anlægges en terrasse bag huset på legepladsen
Nedsænkede affaldscontainere kan anlægges
Klokketårnene kan males
Tavler med historiske oplysninger om parken fx på hegn til kunstgræsbane kan opsættes

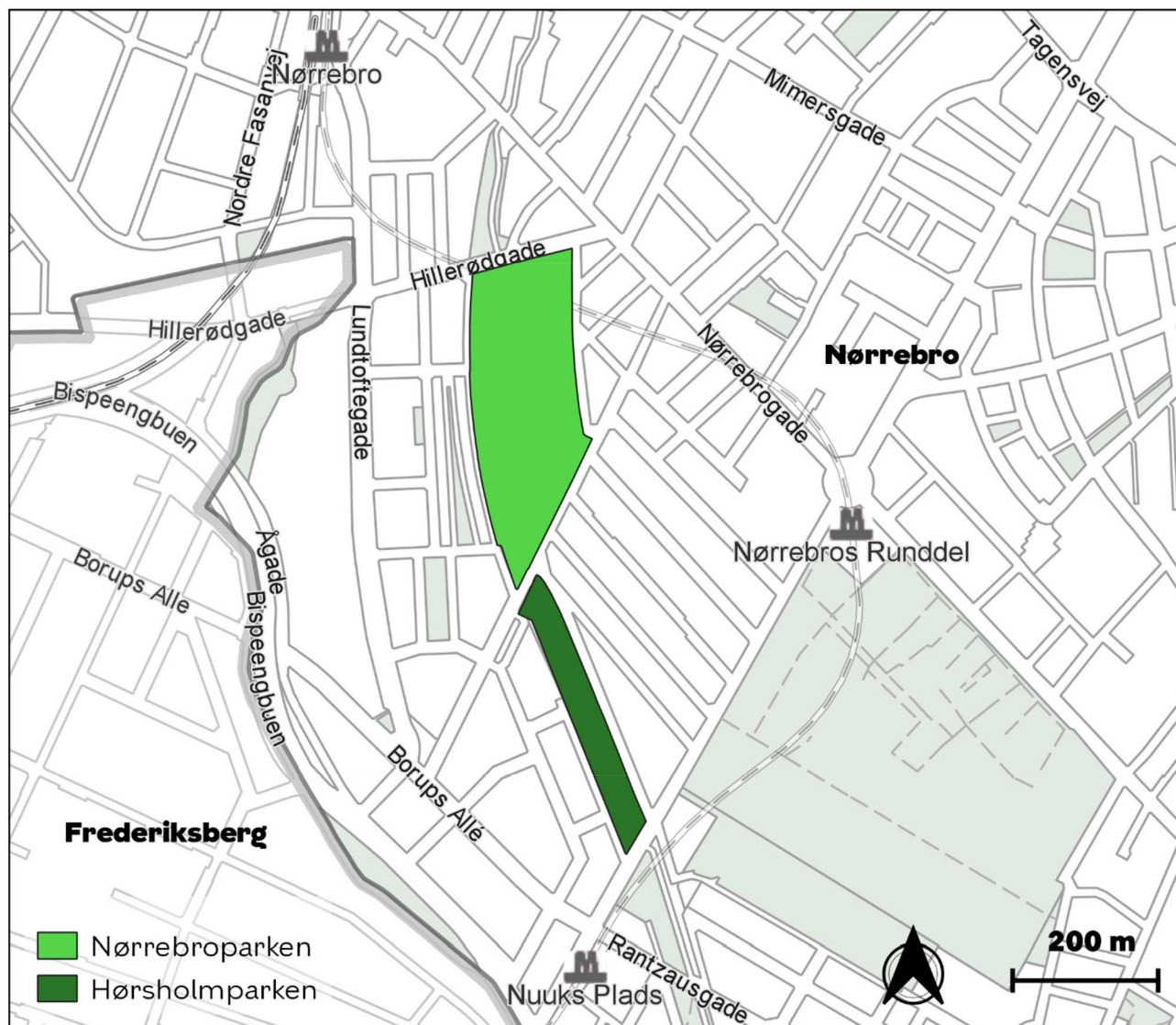
Udviklingsmuligheder for landskab og natur

Umiddelbart syd for hundegården i Nørrebroparken, og øst for alléen, kan der etableres busketter med skyggetolerante buske og høje busktræer samt bede med roser
På sigt kan der etableres ny beplantning i og omkring hundegården i Nørrebroparkens nordlige område øst for lindealléen
Busketterne langs Krogerupgade kan udvikles til bredere og mere diverse busketter ved indplantning af skovbrynsarter i busk- og mellemlag samt træer i enkelte busketers kronelag
Bærmisplerne i Nørrebroparken kan udtyndes
Genindplantning i lindetrærækkerne og lindealléen i Nørrebroparken kan foretages når der er lys og plads
Beplantningen på beskyttelsesrummene kan på sigt udskiftes ved udtynding, fældning og indplantning til en lavere, mere artsrig og åben beplantning. Her kan ryddes fx snebær, elm, ahorn og spidsløn
Der kan indplantes busktræer eller træer i parkens østlige side ved markedshallen
Der kan indplantes buske og træer med frugt/nødder til sankning for brugerne nord for træækken af langnålet ædelgran
Rosenhaven kan genetableres i Nørrebroparken
Der kan fjernes små træer bag huset på legepladsen
Der kan plantes buske i trekanten bag huset på legepladsen
Der kan plantes fritstående træer på den sydlige del af solplænen
Der kan etableres blomstereng på udvalgte steder i parkerne
Der kan opsættes fuglekasser og insekthoteller

3. ADMINISTRATIVE FORHOLD

3.1 Beliggenhed og afgrænsning

Nørrebroparken og Hørsholmparken, som ligger i den vestlige del af Nørrebro, er afgrænset af Nordbanegade, Hillerødgade, Krogerupgade, Hellebækgade, Jagtvej og Hørsholmgade. Mellem de to parker, der er hhv. ca. 4,9 og 1,6 ha., løber Stefansgade.

3.2 Ejerforhold

Nørrebroparken består af matriklerne 7000cd og 6374 (Udenbys klædebo kvarter, København) og i Hørsholmparken består matriklerne af 7000bh, 5290, 2394, 6272, 5289 og 172c (Udenbys klædebo kvarter, København). Alle matrikler er ejet af Københavns Kommune.

3.3 Kort historisk rids

Begge parker ligger på et område, der tidligere var den gamle Nørrebro Station. Arealet blev frigjort, da jernbanen blev nedlagt i 30'erne og erstattet af S-tog. Borgerrepræsentationen besluttede herefter, at området skulle anvendes rekreativt. Her blev blandt andet opført søppebassin og i

50'erne oprettede Danske Kvinders Samfundstjeneste en "børneparkering", hvor børn kunne blive passet for 30 øre i timen, som en håndsrækning til travle hjemmegående mødre. I en af dækningsgravene blev anlagt toilet og læ for børnene. I starten af 60'erne opførte man en bemanded legestue på legepladsen. I 1989 blev den gamle legeplads ombygget, så man fik en bemanded legeplads, som vi kender i dag.

Parken blev renoveret i 2007, og indeholder forskellige former for aktivitetsmuligheder. I forbindelse med fornyelsen af Nørrebroparken, opstod fodboldklubben Nørrebro United. Formålet med klubben er at skabe en lokal forening, der tiltrækker flerkulturelle og etnisk danske børn med henblik på sundhedsmæssige, sociale og alment dannende udvikling.

Den grønne cykelrute, der løber gennem parken, følger det gamle jernbanespor mellem Nørrebro og Frederiksberg.

Den nordlige del af Nørrebroparken har været byggeplads under anlæggelse af Metro Cityringen, men er nu genetableret som park.

3.4 Fredningsforhold

Nørrebroparken og Hørsholmparken er begge omfattet af kendelsen om fredning af ti parker i Københavns Kommune af 29. oktober 2009.

Fredningens overordnede formål fremgår af § 1:

- at sikre parkerne som parkområder
- at opretholde og muliggøre en forbedring af områdernes rekreative, landskabelige og biologiske værdier under hensyntagen dels til anvendelsen til fritidsformål, dels til den historiske baggrund for områdernes udformning.
- at fastholde og regulere almenhedens ret til færdsel i områderne og sikre områdernes anvendelse til fritidsformål.

I fredningens efterfølgende generelle bestemmelser reguleres arealernes anvendelse og tilstand, herunder mulighederne for at opføre bebyggelse og lave terrænændringer.

Københavns Kommune er plejemyndighed med ansvaret for at udarbejde en pleje- og udviklingsplan for det fredede område.

En pleje- og udviklingsplan skal redegøre for de plejeforanstaltninger, som påtænkes i planens gyldighedsperiode, der for første plan er 5 år, hvor efterfølgende planer er gyldige i 10 år. I planen redegøres der endvidere for eventuelle ændringer i almenhedens adgangsret samt retningslinjer for udseende og placering af byggeri og tekniske anlæg, der ønskes opført, samt for placering, belægning og bredde afveje og stier, der ønskes anlagt.

Plejemyndigheden kan uden pleje- og udviklingsplan tillade, at der kan foretages ombygninger og mindre tilbygninger eller opføres mindre bygninger, for eksempel toiletter, på maksimalt 20 m².

Uenighed om plejeplanens indhold kan, af kommunen og de høringsberettigede organisationer Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet, forelægges for Fredningsnævnet til afgørelse.

For Nørrebroparken og Hørsholmparken er der i fredningens § 10 særlige bestemmelser, der omhandler mulighed for bebyggelse, nedrivning af værkstedsbygninger og de fredede fortovsarealer med lindeallé omkring Nørrebroparken.

3.5 Beskyttelseslinjer

Der er ingen beskyttelseslinjer i området.

3.6 Lovgivning

Hele området ligger inden for byzone i planloven.

3.7 Kommunale planer og strategier

Kommuneplan 2019

Parkerne er i Kommuneplan 2019 udpeget som et O1-område, der anvendes til sports- og fritidsanlæg, parker, herunder forlystelsesparker, legepladser, kirkegårde, naturområder, kolonihaver samt de til områderne hørende drifts- og servicefunktioner. Faciliteter og service for publikum, herunder serviceerhverv, der understøtter publikumsbenyttelsen, skal indpasses under hensyn til helheden.

Biodiversitet i København – en strategi

Med Københavns Kommunes biodiversitetsstrategi ønsker man at igangsætte et langsigtet og vedvarende fokus på forbedring af naturens vilkår i byen, og man ønsker at understøtte de potentialer og kvaliteter, som naturen kan bidrage med.

Biodiversiteten i København skal højnes i samspil med byens øvrige større dagsordener og skal være en fast del af Københavns bynatura-, byudviklings- og klimatilpasningsdagsorden på tværs af arealmæssige ejerforhold. Samtidig skal strategien være med til at realisere FN's verdensmål og sikre en bæredygtig by, hvor biodiversitet medvirker til at styrke byens sociale, økonomiske, sundheds- og miljømæssige udvikling. Man skal arbejde smartere med biodiversitet, og derfor skal strategiens mål omsættes til virkelighed i fællesskab med københavnere, byens øvrige aktører og besøgende, samt ved at indarbejde målrettede indsatser i kommunens eksisterende planer, værktøjer og arbejdsgange.

Mere end 13.000 københavnere har gennem en borgerinddragelsesproces givet deres input og kommentarer til udarbejdelsen af strategien. Danmarks Naturfredningsforeningen har i tæt samarbejde med Københavns Kommune bidraget til strategien ved at stille deres faglige ekspertise til rådighed for borgerinddragelsesprocessen og ved at komme med input til selve strategien. Strategien sigter frem mod 2050, men allerede i de kommende år er det Københavns Kommunes ambition at prioritere midler, der kan understøtte en grønnere by med højere biodiversitet.

Strategien sætter retningen for, hvordan Københavns Kommune skal arbejde på at sikre højere biodiversitet, større artsrigdom og mere og bedre natur i københavnernes hverdag frem mod 2050. Dette skal ske ved at realisere Københavns Kommunes og Danmarks Naturfredningsforenings vision om:

At vende tilbagegangen af arter i København, sikre alle københavnere adgang til natur og naturoplevelser, samt sikre viden og uddannelse om biodiversitet.

København Kommune har fastsat en række mål frem mod 2050. Der er fastsat mål for hvert enkelt af de fire temaer og mål, der går på tværs af temaerne.

Københavns Kommune vil i løbet af strategiens første periode få et bedre overblik over Københavns eksisterende biodiversitet. Det kan betyde, at de nuværende mål revideres, og at der udarbejdes konkrete og mere ambitiøse målsætninger for de enkelte temaer.

Tema 1: At forbedre og bevare den eksisterende biodiversitet

Tema 2: At skabe ny biodiversitet i byen

Tema 3: At understøtte viden og uddannelse om natur og biodiversitet

Tema 4: At skabe frivillige fællesskaber om biodiversitet

Strategi for bynatur i København 2015-2025

Strategien blev vedtaget i maj 2015. Indarbejdelse af strategien i udviklingsplanen er et led i kommunens arbejde for et grønnere København. Planens visioner er:

- At skabe mere bynatur i København
- At øge kvaliteten af bynatur i København

Begrebet 'bynatur' er i strategien en fælles betegnelse for alle levende væsner og vækster, som lever og findes i byen. Strategien opererer med de tre overordnede typer af grønne rum i byen, hvori bynaturen findes. De tre typer er 'By- og gaderum', 'Parker og kirkegårde' og 'Naturområder'. Desuden er der defineret fem kvalitetsparametre: Biodiversitet, klimatilpasning, funktionalitet, rumlighed og plejeindsats.

Plads til naturen – strategi for biologisk mangfoldighed i København

Strategiens mål er at skabe tiltag, der øger biodiversiteten i byen, der skal bidrage til at øge naturindholdet og forbedre vilkårene for vilde dyr og planter i byen.

Lokalplanlægning

Der er ingen lokalplaner for området.

Københavns Kommunes Træpolitik 2018-2025

Københavns Kommune vedtog i 2018 en træpolitik med det formål at sikre en prioritering af både nye og eksisterende træer i København - dog uden, at det hindrer en udvikling af byen. Principperne i træpolitikken medtænkes i planerne for beplantningsudvikling i planområdet.

Træpolitikens fem principper:

Princip #1: Eksisterende træer skal som hovedregel bevares

Princip #2: Eksisterende træer, der fældes, skal erstattes medmindre det ikke er fysisk muligt

Princip #3: Der skal plantes flere træer i København

Princip #4: Der skal sikres gode vækstvilkår for både nye og eksisterende træer i København

Princip #5: Der skal sikres et varieret træartsvalg i København

Biodiversitet i København – en strategi

Med Københavns Kommunes biodiversitetsstrategi ønsker man at igangsætte et langsigtet og vedvarende fokus på forbedring af naturens vilkår i byen, og man ønsker at understøtte de potentialer og kvaliteter, som naturen kan bidrage med.

Biodiversiteten i København skal højnes i samspil med byens øvrige større dagsordener og skal være en fast del af Københavns bynatura-, byudviklings- og klimatilpasningsdagsorden på tværs af arealmæssige ejerforhold. Samtidig skal strategien være med til at realisere FN's verdensmål og sikre en bæredygtig by, hvor biodiversitet medvirker til at styrke byens sociale, økonomiske, sundheds- og miljømæssige udvikling. Man skal arbejde smartere med biodiversitet, og derfor skal strategiens mål omsættes til virkelighed i fællesskab med københavnere, byens øvrige aktører og besøgende, samt ved at indarbejde målrettede indsatser i kommunens eksisterende planer, værktøjer og arbejds gange.

Mere end 13.000 københavnere har gennem en borgerinddragelsesproces givet deres input og kommentarer til udarbejdelsen af strategien. Danmarks Naturfredningsforeningen har i tæt samarbejde med Københavns Kommune bidraget til strategien ved at stille deres faglige ekspertise til rådighed for borgerinddragelsesprocessen og ved at komme med input til selve strategien. Strategien sigter frem mod 2050, men allerede i de kommende år er det Københavns Kommunes ambition at prioritere midler, der kan understøtte en grønnere by med højere biodiversitet.

Strategien sætter retningen for, hvordan Københavns Kommune skal arbejde på at sikre højere biodiversitet, større artsrigdom og mere og bedre natur i københavnernes hverdag frem mod 2050. Dette skal ske ved at realisere Københavns Kommunes og Danmarks Naturfredningsforenings vision om:

At vende tilbagegangen af arter i København, sikre alle københavnere adgang til natur og naturoplevelser, samt sikre viden og uddannelse om biodiversitet.

København Kommune har fastsat en række mål frem mod 2050. Der er fastsat mål for hvert enkelt af de fire temaer og mål, der går på tværs af temaerne.

Københavns Kommune vil i løbet af strategiens første periode få et bedre overblik over Københavns eksisterende biodiversitet. Det kan betyde, at de nuværende mål revideres, og at der udarbejdes konkrete og mere ambitiøse målsætninger for de enkelte temaer.

Tema 1: At forbedre og bevare den eksisterende biodiversitet

Tema 2: At skabe ny biodiversitet i byen

Tema 3: At understøtte viden og uddannelse om natur og biodiversitet

Tema 4: At skabe frivillige fællesskaber om biodiversitet

3.8 Retningslinjer for arrangementer, aktiviteter og benyttelse

Afholdelse af større arrangementer, offentlige arrangementer, filmoptagelser og lign. kræver tilladelse fra Københavns Kommune. I disse parker findes der ingen specifikke retningslinjer, men generelle retningslinjer findes her: <http://www.kk.dk/arrangementer>. Al form for salg og tjenesteydelser kan kun tillades fra boder og lign. samt ved arrangementer og forudsætter også tilladelse fra Københavns Kommune fra ovenstående adresse.

Retningslinjer for benyttelse	
Hunde	Hunde er velkommen i området, men skal føres i snor. Det er tilladt at lade sin hund løbe frit i hundegårdene (se bilag 1)
Bilkørsel og parkering	Kun med særlig tilladelse
Cykling	Ikke tilladt med mindre andet er skiltet

3.9 Klimatilpasning

I Københavns Kommunes skybrudsplan er der skitseret et skybrudsprojekt (VEL 29) i den sydlige del af Nørrebroparken og i hele Hørsholmparken.

Behovet for skybrudssikring har dog i forbindelse med udarbejdelse af masterplan for Korsgade skybrudsgren vist sig at være anderledes. De nuværende planer er derfor at forsinke ca. 3000 m³ skybrudsvand i Nørrebroparken nord for de eksisterende kunstgræsbaner. Om forsinkelsen skal ske på terræn eller i faskiner er ikke fastlagt endnu. Hvis de planlagte nye kunstgræsbaner på samme areal, bliver anlagt i planperioden, vil skybrudsprojektet blive anlagt samtidigt. Hvis ikke anlæggelsen af kunstgræsbanerne sker er det formodentlig ikke inden for de næste 5 år skybrudssikringen vil anlægges.

4. ANALYSE AF OMRÅDET

4.1 Rumlighed, visuelle træk og barrierer

Nørrebroparken og Hørsholmparken strækker sig i forlængelse af hinanden mellem Hillerødgade og Jagtvej kun adskilt af Stefansgade. De to parker er kilet ind mellem to blokke af bygninger. Parkerne er åbne rum indrammet af hække og træerækker. Rammerne gør, at man oplever byens bygninger, men alligevel føler sig omsluttet af det grønne. De åbne rum er opdelt af træerækker, der bryder parkens åbne struktur op i mindre parkrum, som giver en masse anvendelsesmuligheder for brugerne for eksempel til rekreation, sport, leg og arrangementer. De to parkers gennemskærende form røber området tidligere funktion som jernbane- og stationsareal. De nye parkers klokkeårne refererer til den historiske brug af arealet. I dag er parkerne stadig en vigtig færdselsåre i den københavnske trafik på grund af cykelstien, der er den røde tråd, der sammen med rækkerne af træer, skaber sammenhæng mellem de to parker.

4.2 Bevægelsesmønstre og trafik

I begge parkers nordlige side løber den gennemgående cykelsti, der forbinder nordvest med Vesterbro over Frederiksberg. Cykelstien er tæt trafikeret. I Hørsholmparken er der fortovej ved siden af cykelstien, mens man i Nørrebroparken ledes over på den gennemgående allé, der ligger i midten af parken. Begge parker opdeles af stier til gående på tværs.

4.3 Interessenter og brugere

Parken anvendes primært af lokale borgere, dog kan den tiltrække folk længere fra om sommeren, da det er et populært mødested for unge mennesker, når solen skinner. Legepladsen trækker mange børnefamilier, og der er mange hundeluftere. Ellers bruges parken af de omkringliggende institutioner, som vuggestuer, børnehaver og skoler. Særligt kunstgræsbanerne er meget brugt både af skolebørn og af fodboldklubben Nørrebro United.

Ydermere bruges parkerne, særligt området omkring legepladsen, til hashsalg.

4.4 Funktioner og mødesteder

Begge parker er oplagte mødesteder med mange muligheder for ophold og generelt er græsplænerne fyldte på varme sommerdage af folk, der hygger sig og spiller bold.

I Hørsholmparken findes ”markedshallen” midt i parken ud for Nivågade. Den bruges ofte til arrangementer og aktiviteter med behov for læ. En ulempe er dog, at taget forstærker lyde, så man hører sammenkomster i det omkringliggende område, særligt om aftenen/natten ved spontane fester kan det være generende.

I Nørrebroparken mødes mange ved bord/bænkeområdet ved Stefansgade, ligesom den bemandede legeplads altid har gæster.

4.5 Vegetation

Træer og beplantning

Nørrebroparken og Hørsholmparkens vegetation består primært af hække og træerækker og i mindre grad af busketter. Træerækkerne står typisk på jordvolde, som brugerne sidder op ad og går på og det øger slidet på græsset. Formålet med beplantningerne er, at skabe rum i parken, men også at nedsætte vindhastigheden ved at skærme af. Det skaber overskuelige og åbne parkrum og forbedrer mikroklimaet. Inspirationen til de tværgående træerækker stammer fra landbrugets levende læhegn. Landbrugets levende læhegn har typisk flere vegetationslag (busklag, mellemlag og et kronelag) og arter. De to parkers træerækker består blot af et kronelag, en enkelt art og en generation.

NØRREBROPARKEN

Nørrebroparken er omkranset af hække, busketter og træerækker. Der er kun i begrænset omfang busketter inde i selve parken. Mod sydøst vender parkens bemandede legeplads ryggen mod vejen, mens den åbner sig mod parken. En trekantet, større gruppe mandshøje busktræer af bærmispel med små stier igennem skaber et massiv i midten af parken, der har en lukket karakter. Indenfor parkens fredningsgrænse er der også gadetræer. Det er de dobbelte linde-træerækker, som danner parkens grønne væg mod Stefansgade, Nordbanegade og Hillerødgade, som stammer fra parkens oprindelige plan fra 1935. Mod vest danner et opdelt bælte af hækformede busketter og en lang træerække kant til Krogerupgade. Inde i parken er der flere træerækker samt enkelte solitære træer og grupper af solitære træer. Herudover er der grupper af træer i den nordlige del af parken, som er plantet i forbindelse med metrobyggeriet.

Busketter består fortrinsvis af elm, robinie, dronningebusk, hyld, bøg, liguster, fjeldribs og slåen, mens hækkene er liguster og bøg.

De dobbelte linde-træerækker og linde-alléen i midten af parken stammer fra den oprindelige park. Nogle træer i de dobbelte træerækker på de nordlige, sydøstlige og østlige kanter er nyplantede. Hovedparten af de tværgående træerækker, samt den tætte, trekantede gruppe af bærmispel stammer fra GHB Landskabsarkitekters fornyelsesplan fra 2007. Dertil er der blevet indplantet nye træer i 2019 i arealet ved metroen. Det er rækker af lærk og syren foruden solitære træer og trægrupper. Alle træerne i parken er blevet stammet op. Træerne er sølvpil, kirsebær, fyldblomstret kirsebær, poppel, japansk lærk, serbisk gran og syren. Derudover er der små grupper af træer af eg, sølvløv, fuglekirsebær og hestekastanje, foruden eksisterende solitære sølvløv, pil og poppel, sorter af spiseligt æble, skovfyr, kinesisk tuja og ungarsk eg. Træerne i de dobbelte træerækker og i alléen er alle kejsperlind.

HØRSHOLMPARKEN

Hørsholmparken indeholder grønne plæner og tværgående let buede træerækker, større grupper af træer foruden to dækningsgrave. Parkens kanter består hovedsageligt af hække og tilhørende træerækker.

Hørsholmparkens kanter er tjørnehække mod vest og øst. Parkens to dækningsgrave har busketter med bl.a. hyld, rose, kornel, snebær, skovranke, elm og ahorn.

Der står træerækker af sølvløv i yderkanten af Hørsholmparken. Derudover deler træerækker af sølvpil, langnålet ædelgran, rødell og ask parken op i mindre rum. Der er også solitære eg, ask, spidsløv, platan og robinie. Nogle af disse står tæt eller i små grupper.

Græs

Parkerne har i dag i dag en mosaik af græstyper. De største arealer er brugsplæne til ophold, desuden er der mange boldbaner samt enkelte blomster og fælledgræsarealer, der typisk slås én gang om året.

Alle områder under træernes kroner holdes som langt græs for så vidt muligt at undgå påkørselsskader ved græsklipning. Dog slides græsset ofte af ophold, så det ikke fremstår langt.

4.6 Biodiversitet – særlige dyre og plantearter

Flagermus

Alle arter af flagermus er omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Flagermus findes næsten overalt, men områder med gamle træer, grænser mellem løvskov og åbent land o.l. har større tætheder end andre steder. I København Kommune kendes 5 arter med bestande (vandflagermus, trolldflagermus, dværgflagermus, brunflagermus og skimmelflagermus).

I byen er parker med gamle træer særligt vigtige. Nogle arter af flagermus er dog ikke tilknyttet træer, men benytter i stedet menneskeskabte levesteder som bygninger, kældre og gruber.

Mange danske flagermusarter benytter hulheder i gamle træer som sommer- og vinteropholdssteder. Hver art har særlige krav til levestedet (fx dets temperatur), og i sommerperioden flytter flagermusene jævnligt rundt mellem flere opholdssteder, så de hele tiden har de helt rigtige forhold. Idet kun forholdsvis få gamle træer derudover opfylder flagermusenes krav, er der behov for et bredt udvalg af gamle træer for at sikre bestande af de arter, som har opholdssteder i træer. Det er derfor nødvendigt at bibeholde gamle træer samt at sikre en jævn tilgang af nye træer, som på sigt kan afløse de gamle.

Undersøgelsen af Nørrebroparken blev udført i sommeren 2019.

Tiden arbejder for flagermusene i Københavns unge parker, hvortil Nørrebroparken hører. Træerne vil blive ældre og derved få flere potentielle flagermus strukturer såsom hulrum, spættehuller og knækkede grene.

Der blev ikke fundet nogle ynglekolonier. Der blev observeret fouragerende dværgflagermus, trolldflagermus og brunflagermus. Se bilag 7 for billeder af træer med flagermuspotentialer.

4.7 Invasive arter

Der er ingen invasive arter i parkerne. Men gyldenris, japansk pileurt, lundgylden kan let sprede sig hertil.

5. UDVIKLINGSMULIGHEDER

I dette afsnit gennemgås de udviklingsmuligheder der kan udføres i planperioden i de to parker. Udviklingsmulighederne er delt op i rekreative udviklingsmuligheder og udviklingsmuligheder for landskab og natur. Udviklingsmulighederne for parkerne se på bilagene 2, 3 og 5, mens handleplanen for udvikling af plejen ses på bilag 6.

Parkerne er brugsparker, og det er fortsat hovedmålet for de to parker, at de skal bevares som sådan, derudover er det ønsket at øge naturindholdet i parkerne.

5.1 Rekreative udviklingsmuligheder

5.1.1 Adgangsforhold og tilgængelighed

Gangsti i Hørsholmparken ved siden af cykelstien kan forsættes i Nørrebroparken

Der er en manglende sammenhæng mellem gangstierne i de to parker. I dag skaber det problemer, fordi brugerne går fra gangstien i Hørsholmparken og videre over på cykelstien i Nørrebroparken. Man skal gå over til lindealléen, der er midt i Nørrebroparken, og det er ikke alle, der gør eller ved det. Derfor kan stien fra Hørsholmparken forlænges over i Nørrebroparken.

5.1.2 Funktioner og mødesteder

Hundegård ved Hillerødgade kan gøres mindre

Der kan udlægges stammer i hundegården i Nørrebroparken

Den nye hundegård kan deles op i flere rum

Hundegården ved Hillerødgade kan gøres mindre. Argumentet er, at den er for stor, og derfor går folk ikke ind og fjerner hundenes efterladenskaber. Samtidig er det kommet bag på mange, at den er blevet i den størrelse, og man vil hellere have rekreativt areal til mennesker.

Der kan udlægges stammer i hundegården, så hundene kan bide i disse i stedet for de levende træer. Der skal gerne være sidegrene og kviste på.

Hundegården kan opdeles i flere rum således, at man kan adskille store og små hunde eller aggressive og rolige hunde. Samtidig giver det bedre overblik for ejerne, hvad hundene laver, fx afføring, man skal samle op. Det vurderes, at hundegården er blevet i en størrelse, hvor det godt kan lade sig gøre at dele den op.

5.1.3 Bygninger og tekniske installationer

Der kan etableres vandpost ved bord/bænkesæt ved Stefansgade

Der kan anlægges en terrasse bag huset på legepladsen
Nedsænkede affaldscontainere kan anlægges
Klokkeårnene kan males

Der kan opsættes en vandpost ved grillområdet ved Stefansgade, så der fx kan slukkes engangsgriller.

Bag huset på legepladsen kan der anlægges en terrasse i stil med den, der er foran huset, så man indefra kan gå direkte ud uden at skulle et trin ned.

Der kan etableres nedsænkede affaldscontainere i parken i stedet for de affaldskurve, der står i dag. Disse har et større volumen og med det store besøgstal, der er i parkerne, særligt på sommerdage, så kan det afhjælpe en del af affaldsproblemet i parkerne.

De såkaldte klokkeårne, de gule betoncylindre med ur på, kan males.

5.1.4 Skiltning og information

Tavler med historiske oplysninger om parken fx på hegn til kunstgræsbane kan opsættes

Nørrebroparken har en historisk fortælling, som kunne berettes. Dette kunne ske på tavler mm., som evt. kunne sættes op på hegn ind til kunstgræsbanerne.

5.2 Udviklingsmuligheder for landskab og natur

Bevoksninger, træer, busktræer og trærækker er generelt ensartede og ensaldrede i de to parker. Forskelligartede og -aldrende bevoksninger, der går helt ned til jordoverfladen er væsentlige for at skabe gode livsbetingelser for dyrelivet. Varierede bevoksninger kan fungere som fødegrundlag, mikroklima, gemmesteder og steder til redebygning. Opstamning af træer og buske betyder udtørring af jorden, og bør derfor undgås, hvor formålet er at forbedre forholdene for dyr og planter. Sliddet i parken er meget højt, fordi der er mange brugere. Udviklingstiltagene rettes mod at forbedre forholdene for den eksisterende beplantning eller for kommende generationer af beplantning og bør generelt sigte mod at forøge mængden og forskelligheden af træer og buske for at øge biodiversiteten og robustheden af beplantningen. Især vil indplantning af flere hjemmehørende træer og buske kunne øge biodiversiteten, da disse har langt flere andre arter (insekter, svampe osv.) tilknyttede end de eksotiske arter.

5.2.1 Buske og træer

Umiddelbart syd for hundegården i Nørrebroparken, og øst for alléen, kan der etableres busketter med skyggetolerante buske og høje busktræer samt bede med roser
På sigt kan der etableres ny beplantning i og omkring hundegården i Nørrebroparkens nordlige område øst for lindealléen
Busketterne langs Krogerupgade kan udvikles til bredere og mere diverse busketter ved indplantning af skovbrynsarter i busk- og mellemlag samt træer i enkelte busketers kronelag
Bærmisplerne i Nørrebroparken kan udtyndes
Genindplantning i lindetrærækkerne og lindealléen i Nørrebroparken kan foretages når der er lys og plads
Beplantningen på beskyttelsesrummene kan på sigt udskiftes ved udtynding, fældning og indplantning til en lavere, mere artsrig og åben beplantning. Her kan ryddes fx snebær, elm, ahorn og spidsløn
Der kan indplantes busktræer eller træer i parkens østlige side, ved markedshallen
Der kan indplantes buske og eller træer med frugt/nødder til sankning for brugerne nord for trærækken af langnålet ædelgran.
Rosenhaven kan genetableres i Nørrebroparken
Der kan fjerne små træer bag huset på legepladsen
Der kan plantes buske i trekanten bag huset på legepladsen
Der kan plantes fritstående træer på den sydlige del af solplænen

I den nye hundegård, hvor rosenhaven tidligere lå, er der mange nyplantede træer og buske. Erfaringen viser, at planter sjældent overlever i hundegårde, fordi de ikke kan klare de store mængder hunde-urin.

På sigt kan der etableres ny beplantning til at erstatte den tidligere rosenhave i Nørrebroparkens nordlige område øst for lindealléen, som er området ved den nye hundegård i parkens nordlige del. Her kan der etableres indrammende busketter på områdets nordlige og sydlige kanter. Se handleplanen på bilag 9

Nørrebroparken har en del busketter, men de er smalle og fungerer dårligt som gemmesteder for dyrelivet. Busketterne langs Krogerupgade kan derfor med fordel udvides og udvikles til bredere og mere forskelligartede busketter ved indplantning af skovbrynsarter i busk- og mellemlag samt enkelte træer i busketternes kronelag. Der skal tages hensyn til eksisterende træer.

Den trekantede bærmispel-gruppe blev plantet i 2007 for at skabe en opstammet 'åben' skov til børn. Bærmisplerne er ved at vokse sammen, men har ikke fået højden til, at de kan opstammes, derfor kan der løbende tyndes ud i gruppen af bærmispler.

Alle træerne er blevet opstammet med henvisning til spørgsmål om utryghed og utilsigtet brug af parken. Det giver et ensartet indtryk, og udtørrer jorden under træerne. Hvor der er plads, skal nyplantede træer bevares med kronen helt ned til jorden, for at opnå variation i beplantningen.

De dobbelte linderækker og lindealléen genplantes løbende, når der er lys og plads nok. Genindplantning kan foretages når der opstår større sammenhængende huller.

Der er et stort ønske om at genetablere den rosenhave, der tidligere lå i Nørrebroparken før området blev inddraget til metrobyggeri. Der kan anlægges en rosenhave/rosenbusketter i området, hvor den gamle lå – uden for hundegården.

Busketterne på beskyttelsesrummene bliver indimellem foryngelsesbeskåret. Målet er at beholde en lavere beplantning med større artsdiversitet. Her kan ryddes snebær, elm, ahorn og løn, mens udvalgte træer og buske, der skygger mindre og har flere bær og blomster, som for eksempel hyld og roser, kan få lov at blive store.

Træer er den primære beplantningstype i Hørsholmparken. Der er plads til enkelte flere træer i parkens østlige side ved markedshallen. Her kan der indplantes enkelte solitære busktræer eller træer.

Nord for træerækken af ædelgran lå tidligere en byhave. Den kan genetableres, hvis en ny kontrakt tegnes. Indtil da, kan der plantes ind med frugttræer og bærbuske til sankning for at videreføre ånden fra byhaven.

5.2.2 Græs

Der kan etableres blomstereng på udvalgte steder i parkerne

Alle områder med langt græs eller blomstereng bør slås med opsamling mellem oktober og april for at øge mængden af urter og blomster i græsset.

Parken har et generelt højt brugstryk, og der er stort behov for de brugsplæner, der er. Hvor parkens brugstryk ikke er højt, kan der sås blomster for at forøge biodiversiteten i parken – for eksempel nord for beskyttelsesrummene. Syd og øst for træerækken af langnålet ædelgran, kan der også etableres blomstereng. Se yderligere i handleplanen i bilag 6.

5.2.3 Biodiversitet

Der kan opsættes fuglekasser og insekthoteller

Der kan opsættes fuglekasser for at fremme bestanden af hulrugende fugle og insekthoteller for at styrke en genetablering af den naturlige insektfauna.

6. BILAG

Bilag 1 – Nørrebroparken - Eksisterende forhold

Bilag 2 – Nørrebroparken - Fremtidige forhold – Rekreative udviklingsmuligheder

Bilag 3 – Nørrebroparken – Fremtidige forhold – Natur og landskab udviklingsmuligheder

Bilag 4 – Hørsholmparken – Eksisterende forhold

Bilag 5 - Hørsholmparken – Fremtidige forhold – Rekreative, landskab og natur - udviklingsmuligheder

Bilag 6 – Handlingsplan for Nørrebroparken og Hørsholmparken

Litteratur

Fredningen

Kommuneplan

Strategi for bynatur

Plads til naturen

Københavns Kommunes Træpolitik

Strategi for biodiversitet

Skybrud masterplan

Billeder?

Plan for parken Steen Højer